

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:

Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Veiligheid en Gezond Water	Datum bespreking: Woensdag, 9 mei 2018 Plaats: VV-zaal Opgesteld door: P.J. Emck, Vi.a.Vi Office Management															
<u>Aanwezigen</u> • Dhr. J.J. Bakker (vrz., VVD) • Dhr. J.B. van den Berg (AWP) • Mw. R. Bleyie (PvdD, vanaf agendapunt 5b.) • Dhr. G.J. von Faber (Water Natuurlijk) • Dhr. J.M. Hermans (VVD) • Dhr. N. van der Plas (ChristenUnie-SGP) • Dhr. P.A.M. van der Poel (A&B) • Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) • R. F. Schols (50Plus) • Dhr. J.G.M. Zweers (CDA) • Dhr. J. Haan (hoogheemraad) • Mw. M.E.F. Leewis (hoogheemraad) • Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) • Mw. C.M.J. van Hage (secretaris) <u>Afwezigen</u> Mw. M. de Vries (CDA) Dhr. A.J.J. Blijleven (A&B) Dhr. R.P.A. van der Meer (A&B) <u>Overige aanwezigen</u> Mw. V. Loeffen, Dhr. M. Bogaard Presentatie BOSBO 3.0: mw. A. Wieringa, dhr. R. van der Zwan en dhr. J.W. van Kempen	Verslag zenden aan: VV															
<table><tr><th colspan="2">VERSLAG</th><th>ACTIE</th></tr><tr><td>1.</td><td>Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering met een woord van welkom. Hij deelt mee dat mevrouw De Vries is verhinderd en wordt vervangen door de heer Zweers.</td><td></td></tr><tr><td>2.</td><td>Spreekrecht Van het spreekrecht wordt geen gebruik gemaakt.</td><td></td></tr><tr><td>3.</td><td>Notulen van de commissievergadering VGW van 14 maart 2018 <u>Tekstueel en naar aanleiding van</u> Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. <u>Toezeggingenlijst</u> De lijst wordt ongewijzigd vastgesteld.</td><td></td></tr><tr><td>4.</td><td>Mededelingen De heer <u>Van den Berg</u> deelt mee dat komende zaterdag op het strand van Langevelderslag de start van Run Riinland plaatsvindt. De dijkgraaf lost het startschot. Spreker zal de</td><td></td></tr></table>		VERSLAG		ACTIE	1.	Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering met een woord van welkom. Hij deelt mee dat mevrouw De Vries is verhinderd en wordt vervangen door de heer Zweers.		2.	Spreekrecht Van het spreekrecht wordt geen gebruik gemaakt.		3.	Notulen van de commissievergadering VGW van 14 maart 2018 <u>Tekstueel en naar aanleiding van</u> Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. <u>Toezeggingenlijst</u> De lijst wordt ongewijzigd vastgesteld.		4.	Mededelingen De heer <u>Van den Berg</u> deelt mee dat komende zaterdag op het strand van Langevelderslag de start van Run Riinland plaatsvindt. De dijkgraaf lost het startschot. Spreker zal de	
VERSLAG		ACTIE														
1.	Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering met een woord van welkom. Hij deelt mee dat mevrouw De Vries is verhinderd en wordt vervangen door de heer Zweers.															
2.	Spreekrecht Van het spreekrecht wordt geen gebruik gemaakt.															
3.	Notulen van de commissievergadering VGW van 14 maart 2018 <u>Tekstueel en naar aanleiding van</u> Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. <u>Toezeggingenlijst</u> De lijst wordt ongewijzigd vastgesteld.															
4.	Mededelingen De heer <u>Van den Berg</u> deelt mee dat komende zaterdag op het strand van Langevelderslag de start van Run Riinland plaatsvindt. De dijkgraaf lost het startschot. Spreker zal de															

VERSLAG	ACTIE
komende maanden in tien halve marathons de grenzen van Rijnland verkennen en nodigt de andere leden uit om daarbij aanwezig te zijn en/of mee te doen. Tijdens de run wordt aandacht besteed aan de waterloopkundige kenmerken die hebben geleid tot het vastleggen van de grens. Een belangrijk doel van de actie is om de aandacht te vestigen op de verkiezingen die volgend jaar plaatsvinden. Alle bestuursleden ontvangen vandaag een uitnodiging.	
5. VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.a AWZI Nieuwveen + AWZI Leiden Noord: uitvoeringskrediet slibretourvizels De heer <u>Van der Plas</u> begrijpt dat dit een kredietaanvraag is. In de tekst is voortdurend sprake van assetmanagement en er wordt veel verwezen naar eerdere stukken. Hij mist een bondige samenvatting van de redenen waarom de vizels moeten worden vervangen en een berekening van de kosten, bij vervanging op dit of op een later moment. Houdt aannemen van dit voorstel tevens in dat de VV instemt met het instellen van zuiveringskringen? Zijn fractie zal wel voor dit sympathieke voorstel stemmen. De heer <u>Zweers</u> deelt mee dat het CDA instemt met het voorstel. Hij heeft begrepen dat de urgentie van de vervanging in dit geval zo groot is dat niet op de uitkomst van het volledige onderzoek kan worden gewacht. Hij gaat ervan uit dat in het algemeen de voorkeur wordt gegeven aan het eerst opstellen van een totaalbeeld omdat er dan effectiever en dus kostenbesparend kan worden gewerkt. De heer <u>Von Faber</u> deelt mee dat zijn fractie instemt met het voorstel. Hij vraagt om direct te rapporteren over een mogelijke uitloop van de planning, omdat de ervaring leert dat die bij zuivering meestal tot hoge extra kosten leidt. De heer <u>Van der Poel</u> deelt mee dat zijn fractie instemt met het voorstel. Een risico van het instellen van zuiveringskringen is dat het inzicht in het kostenverloop per zuivering onhelder wordt en dat er vragen rijzen over het karakter van dit krediet: betreft het hier een clusterkrediet, of een nieuwe vorm van samenstellen van kredieten? De heer <u>Van den Berg</u> heeft technische vragen ingediend over aanvullende maatregelen ter verbetering van de kwaliteit van het effluent. In de beantwoording daarop leest hij "denk aan tijdelijke pompinstallaties en/of ontluchtingsinstallaties". In risico 1.1. staat echter dat "veelal aanvullende maatregelen worden genomen die leiden tot extra uitgaven". Zijn die aanvullende maatregelen in dit voorstel meegenomen of leiden die tot additionele kosten? De heer <u>Hermans</u> deelt mee dat zijn fractie instemt met het voorstel. De heer <u>Haan</u> bevestigt dat het een kredietvoorstel betreft. Er is eerder besloten om de keten van aanlevering aan en verwerking door een zuiveringsinstallatie als een geheel te beschouwen. Het is verstandig om bij de aanpak van onderdelen de stand van zaken van het hele systeem te betrekken, zowel in de voorbereiding als de uitvoering. Het schetsen van die context leidt tot veel tekst, omdat aan de hand van het assetmanagement is nagegaan wat de staat van onderhoud van de verschillende assets is. Het gaat om drie stappen: op basis van de langetermijnplanning wordt bepaald welke onderdelen worden aangepakt, in meerjarenprogramma's worden de daarvoor verwachte budgetten vastgelegd en op basis van inspectie en voorbereiding worden de definitieve acties met bijbehorende kredietvoorstellen bepaald.	

	Bij de inspectie bleek dat deze slibretourvijsels nu aan vervanging toe zijn en daarom wordt nu, vooruitlopend op een kredietvoorstel voor de hele zuiveringskring, krediet gevraagd om dit aan te pakken. Het is zeker de bedoeling om vaker integrale kredietaanvragen voor zuiveringskringen aan de VV voor te leggen. Het oordeel over de vraag of dat moet worden beschouwd als een clusterkrediet laat hij graag aan de commissie - hij ziet wel als belangrijk verschil dat het daarbij gaat om een groot, samenhangend krediet voor één project. De aanpak is inderdaad anders dan voorheen, omdat transportgemalen en de renovatie van de zuivering, waarvoor eerder apart krediet werd gevraagd, nu in een verband worden ondergebracht. Hij stelt voor om rapportages over eventuele uitloop onder te brengen in de reguliere burap. Een eventuele uitloop is benoemd als risico, maar niet als kostenrisico. Het is juist dat de kans groot is dat maatregelen als tijdelijk pompen en ontluchting moeten worden getroffen. Daarom zijn ze gekwalificeerd als 'voorzienbaar risico' en ondergebracht in de risicoreservering. Als ze moeten worden ingezet, wordt dat als een kostenoverschrijding voorgelegd aan de commissie. De <u>voorzitter</u> concludeert dat de commissie adviseert het onderwerp als hamerstuk voor de VV te agenderen.	
5.b	Beleidsregel PFAS in waterbodems De heer <u>Van den Berg</u> deelt mee dat de AWP het zorgelijk acht dat Rijnland het mogelijk maakt droge grond die PFAS bevat toe te passen op oppervlaktewater, dat wil zeggen op de waterbodem, omdat de stof zich dan via het oppervlaktewater kan verspreiden naar een groter gebied. Er is dan geen sprake van een standstill op gebiedsniveau. Zijn fractie roept de gemeenten en Rijnland op om grond waarin PFAS voorkomt onder vergelijkbare omstandigheden toe te passen in het gebied waar het vrijkomt, en dus niet in het water. Baggerspecie terugplaatsen in het oorspronkelijke gebied acht zijn fractie verdedigbaar. Zijn fractie wil dat wordt voorkomen dat PFAS van buiten Rijnland wordt aangevoerd. In de beleidsregel staat iets over het weren van stromen van buiten het beheersgebied, maar dat kan en moet veel explicieter worden omschreven. Van de achterban ontvangt zijn fractie berichten dat grond uit het buitenland wordt toegepast in diepe plassen in Nederland. Daar zijn recent ook artikelen over verschenen en daar zijn Kamervragen over gesteld en beantwoord. Goed toezicht is lastig omdat Nederlandse inspecteurs in het buitenland geen mandaat hebben. Ook binnen Rijnland bevinden zich diepe plassen, en als de beleidsmaatregel conform het voorstel wordt vastgesteld, kan het aanvoeren van grond buiten de regio en dus ook vanuit het buitenland niet worden tegengegaan. Op pagina 2, tweede alinea, staat de volgende zin: "De mogelijkheid tot toepassen van PFAS-verontreinigd materiaal op de waterbodem staan we alleen toe voor grond of bagger met een herkomst uit een gebied waar het betreffende materiaal ook toepasbaar is (vastgesteld middels beleid)." Zijn fractie vraagt om deze zin te concretiseren: de plek van toepassing is de plek waar het materiaal in het gebied is vrijgekomen. Daartoe dient het gebied in kleinere compartimenten te worden ingedeeld: een omschrijving als 'de Haarlemmermeer' is te ruim. De normen voor het oppervlaktewater zijn ruimer dan voor de landbodem. Dat kan ertoe leiden dat droog materiaal in water wordt toegepast. Rijnland zou dat niet moeten bevorderen. Houd droog materiaal droog en nat materiaal nat. Wordt deze mogelijkheid gecreëerd om te voldoen aan de wens van Aalsmeer om eilandjes te maken, en welk belang heeft die gemeente daar dan bij? Zo ja, dan lijkt een alleen daarop gerichte specifieke maatregel aangewezen. Mevrouw <u>Stoop</u> sluit zich aan bij de woorden van de vorige spreker. Zij ziet in dat er reden is om een verordening vast te leggen, maar vraagt zich af of de toepassingsfeer wel goed is	

doordacht. Kan Rijnland voorkomen dat de regels bijdragen aan diffuse verspreiding als het slib niet wordt geïsoleerd? Aan welke toepassingen denkt het college? Wat acht het college wel en niet toelaatbaar in de toepassing van het slib? De heer <u>Van der Poel</u> heeft een aantal vragen. Hoe gaan de andere schappen en de Unie met dit probleem om? Zijn indruk is dat Rijnland vooroploopt en dan is het de vraag of het verstandig is om de beleidsregel nu definitief vast te stellen. Hij stelt voor om na verloop van tijd aan de hand van een evaluatie na te gaan of die moet worden bijgesteld. De heer <u>Von Faber</u> deelt mee dat zijn fractie akkoord gaat met de beleidsregel maar wel een aantal kanttekeningen en bedenkingen heeft. Er is nog door niemand beleid opgesteld en het is goed dat Rijnland eigen beleid maakt. In het stuk staat dat de verwachte meerkosten gering zijn, maar er wordt ook gewezen op gevaren voor milieu en volksgezondheid: dat lijkt tegenstrijdig. Zijn fractie stemt in met het gevraagde krediet van € 50.000 omdat daarmee in ieder geval een start kan worden gemaakt, maar, omdat de materie zo ondoorzichtig is, is het ook lastig te bepalen hoe hiermee moet worden omgegaan. Zijn fractie wil dit onderwerp daarom als besprekingspunt voor de VV agenderen. De heer <u>Hermans</u> deelt mee dat zijn fractie tevreden is dat met de regel duidelijkheid voor betrokken partijen wordt geschapen. Is het college nagegaan wat de kwantitatieve business impact van deze regel is? Wat zijn de gevolgen als er geen budget beschikbaar komt voor Rijnlandbreed onderzoek (zie 2.2.)? [Mevrouw Bleyie komt ter vergadering.] Mevrouw <u>Leewis</u> bevestigt dat er nog weinig bekend is over de risico's. Dat plaatst Rijnland zowel inhoudelijk als bestuurlijk voor dilemma's. Het vermoeden bestaat dat deze groep stoffen - PFOS, PFAS - risico's opleveren. Deze stoffen zitten in de grond en in het water, en niet alleen in Rijnland. Er zijn nog geen normen. Daarom zijn alle ogen gericht op onderzoeksinstituten, in afwachting van uitspraken of er risico's bestaan en bij welke waarden die optreden. Binnen Rijnland hebben zich twee situaties voorgedaan, bij Schiphol en in de Haarlemmermeer, die veel mediabelangstelling hebben opgeroepen en die ertoe hebben geleid dat baggerprojecten zijn stilgelegd. Daar zijn veel kosten mee gemoeid. De betrokken gemeenten, provincie, omgevingsdienst en Rijnland zijn samen opgetrokken in het opstellen van werkbare normen, om te voorkomen dat alle activiteiten moeten worden stilgelegd. Dat is een lastige opgave omdat onbekend is boven welke grens verschillende organismen door deze stoffen worden geschaad. Door de genoemde partijen is een brandbrief aan het Rijk gestuurd met het dringende verzoek om tot een nationaal normenkader te komen. Zij is het ermee eens dat de regels niet tot gevolg moeten hebben dat vuile grond op schone grond mag worden geplaatst en ook niet dat vuile grond in het water terechtkomt waardoor de stoffen langs die weg verder worden verspreid. Een probleem daarbij is dat de normen voor oppervlaktewater ruimer zijn dan die voor waterbodems. Bij beoordelingen van praktijksituaties zal Rijnland vast moeten houden aan het algemene principe 'het mag niet erger worden dan het al is'. Zij zal nagaan of de interpretatie van de heer Van den Berg hout snijdt, namelijk dat de tekst die nu op papier staat onnodig veel ruimte weggeeft. Zo nodig zal de tekst worden aangescherpt. Zij heeft niet op detailniveau kennis van de plannen voor nieuwe eilandjes in Aalsmeer. Het onderzoek is bedoeld om te monitoren waar zich in Rijnland problemen voordoen. De	
--	--

VV gaat over de toekenning van het budget, dus die bepaalt of hiervoor middelen worden vrijgemaakt. Uitvoering en handhaving van de beleidsregel zijn niet uitsluitend van dit budget afhankelijk. Als de beleidsregel wordt vastgelegd, betekent dat niet dat die nooit meer kan worden aangepast. De eerdergenoemde partijen en Rijnland willen nu deze regel in deze vorm instellen en hebben weinig houvast omdat er nog bijna geen onderzoek is gedaan. De regel schept bewegingsruimte en kan en zal bij voortschrijdend inzicht moeten worden aangepast. Er kan nu al een datum voor die evaluatie worden afgesproken. Zij is geen voorstander van het onder voorbehoud vastleggen van een beleidsregel. De heer <u>Schols</u> deelt mee dat zijn fractie instemt met het vastleggen van een beleidsregel en een evaluatie, om de regel op basis van voortschrijdend inzicht te kunnen aanpassen. Hij stelt eveneens voor om dit onderwerp als bespreekpunt voor de VV te agenderen. Mevrouw <u>Bleyie</u> zou het vreemd vinden als alleen Rijnland de kosten van het onderzoek moet dragen omdat dit onderwerp ook de gemeenten en de provincie aanbelangt. Wat gebeurt er als hoge concentraties worden aangetroffen? Rijnland heeft weliswaar niet de plicht om te saneren maar draagt wel een verantwoordelijkheid. Welke opties zijn er om te saneren? Zij heeft begrepen dat daar nog weinig over bekend is. De heer <u>Van der Poel</u> onderkent dat het goed is om een beleidsregel vast te leggen, omdat partijen hun handelen daarop kunnen baseren. Hij vraagt om een evaluatietermijn op papier vast te leggen. De heer <u>Zweers</u> wijst erop dat al in de beleidsregel staat dat die twee jaar na vaststelling dient te worden geëvalueerd. Gelet op de beantwoording stelt hij vast dat het met zo weinig informatie onzeker sturen is. Dat pleit ervoor om die termijn te verkorten naar een jaar, of om de bepaling op te nemen dat na een jaar een voortgangsrapportage aan de VV wordt voorgelegd. Het beleid kan dan op grond van nieuwe informatie steeds rechtvaardiger worden gemaakt. Hij steunt het betoog van AWP om de 2^e alinea over de reikwijdte te verduidelijken, om de mogelijkheid af te sluiten dat Rijnland invoer van PFAS van buiten toestaat. De heer <u>Van den Berg</u> deelt mee dat zijn fractie niet in zal stemmen in het formaliseren van iets waar zij zich niet in kan vinden. Aan de volgende regels moet ten minste worden voldaan: - houd droog materiaal droog en nat materiaal nat. - zorg dat het onmogelijk is dat Rijnland vervuild materiaal van buiten toelaat Hij vraagt of het juist is dat de hoogheemraad de toezegging heeft gedaan dat over de eilandjes in Aalsmeer schriftelijk wordt gerapporteerd. Mevrouw <u>Stoop</u> hoopt dat de landelijke normen er snel zullen komen. Er is al wel een algemener beleid: Rijnland heeft regels voor de omgang met bagger waarin gevaarlijke stoffen zitten om diffuse verontreiniging te voorkomen. Grond die zwaar met PFOS verontreinigd is wordt in depots opgeslagen. Heeft Rijnland regels voor partijen die toestemming vragen om grond in te brengen, bijvoorbeeld door die in diepe putten te storten, of om er heuvels mee aan te leggen? Mevrouw <u>Leewis</u> kan zich vinden in een aanscherping van de evaluaties door het invoegen van een voortgangsrapportage na een jaar. De regels bieden onder meer zekerheid aan aannemers om hun aanbestedingen op te baseren en dat wordt lastig als die steeds wijzigen. Aan de andere kant is zij het ermee eens dat het	Nota van Wijziging
---	----------------------------------

zaak is de vinger aan de pols te houden. De heer <u>Zweers</u> acht het van belang dat de uitkomst van de voortgangsrapportage ertoe kan leiden dat de beleidsregels worden aangepast. Mevrouw <u>Leewis</u> bevestigt dat dat mogelijk is. De beleidsregel wordt, gezien het belang voor derden, wel voor een bepaalde termijn vastgelegd. Bagger wordt ondergebracht in verschillende klassen. Bij zware verontreiniging - de normen daarvoor worden nu bepaald - is er op dit moment geen andere strategie dan opslaan in een speciaal depot en dat is heel kostbaar. Rijnland wil en moet daarin haar verantwoordelijkheid nemen; lastig is dat geen enkele instantie op dit moment uitspraken doet over wat bij deze stoffen de norm is voor een zware verontreiniging. Dat heeft ook alles te maken met de hoge kosten van opslag en de vraag wie die moet betalen. Vanuit de circulaire economie gedacht is hergebruik de eerste keus, maar baggergrond is zelden of nooit helemaal schoon. Zij kan niet beoordelen of de beleidsregel zoals die voorligt voldoet aan de door de heer Van den Berg genoemde normen. In paragraaf 2 staat in de laatste zin duidelijk dat Rijnland wil voorkomen dat deze regio een dumpplek wordt voor vervuilde grond van elders. De geest van de tekst is dat schone grond binnen Rijnland niet wordt vermengd met vuile grond van elders, en zij begrijpt dat de heer Van den Berg voorstelt om sowieso geen grond van elders te accepteren. De heer <u>Van den Berg</u> bevestigt dat dat juist is. Wat hij nog niet heeft gehoord, is een reactie op het punt dat in het water hogere normen zijn toegestaan en dat diepe plekken in het water daarom een dumpplek voor vieze grond zouden kunnen worden. Mevrouw <u>Leewis</u> hoort daarmee impliceren dat Rijnland dat toe zou staan. Zij heeft gemeld dat de normen voor waterbodems strenger zijn dan die voor oppervlaktewater. Dat dit zo zou kunnen uitwerken is daarom mogelijk; concluderen dat Rijnland dat zomaar toestaat is wat haar betreft een brug te ver. Zij zal dit in een nota van toelichting nader uitwerken en zal in die nota ook ingaan op de verzoeken om gebiedsgrenzen scherper te stellen en om een toelichting te verzorgen op de plannen van Aalsmeer. De heer <u>Schols</u> herinnert aan vervuiling met asbest van door een bedrijf afgenomen bagger, die ook illegaal in de Meeslouwerplas is gedumpt. De heer <u>Zweers</u> suggereert dat een breder beoordelingskader voor de vervuiling van bagger zou moeten worden opgesteld, waarin ook zware metalen en andere stoffen worden opgenomen. De <u>voorzitter</u> verzoekt hier kort op te reageren, omdat de bespreking verder reikt dan de voorgelegde nota. Mevrouw <u>Leewis</u> deelt mee dat dit onderwerp in het algemeen veel onrust bij medewerkers oproept omdat, hoewel er voor veel schadelijke stoffen geen normen zijn vastgelegd, het vermoeden aanwezig is dat sommige stoffen schade zullen toebrengen of dat al doen. Moet Rijnland dan alles gaan meten? Rijnland is geen RIVM en kan niet als enige bepalen dat een bepaald probleem moet worden aangepakt. Dat is ook nog eens erg duur en dat geldt moet door de belastingbetalers worden opgebracht; anderzijds wil Rijnland hen niet aan grote risico's blootstellen. Dit onderwerp op bestuurlijk niveau bij andere partijen agenderen is voor haar dagelijkse praktijk. De <u>voorzitter</u> concludeert dat de commissie adviseert het onderwerp als besprekingspunt voor	Nota van Toelichting
---	------------------------------------

	de VV te agenderen. Het college heeft de toezegging gedaan dat, aanvullend op de evaluatietermijn van twee jaar, na een jaar een voortgangsrapportage aan de VV wordt voorgelegd. Het college heeft de toezegging gedaan de tekst van het voorstel te verduidelijken dan wel aan te scherpen. Hij vraagt of de portefeuillehouder in staat is om dat voor de komende VV aan te bieden. Mevrouw <u>Leewis</u> acht het mogelijk dat wordt besloten de tekst van het voorstel op onderdelen aan te passen. Zij laat het aan de VV om te bepalen of die het voorstel rijp acht voor besluitvorming. Het college wil graag vaart maken.	
5c.	Besluit subsidie en openstelling samenwerken aan bodem en water Rijnland Mevrouw <u>Veenhoven</u> deelt mee dat haar fractie graag instemt met dit initiatief, dat aansluit op agrariërs die dicht bij de praktijk staan. Het is wel alleen gericht op de Provincie Noord-Holland: wat gaat Rijnland in Zuid-Holland doen? Mevrouw <u>Stoop</u> kan zich in de verordening vinden. Er is een groter bedrag in het vooruitzicht gesteld. Waarom is onderwaterdrainage van deze verordening uitgesloten? De heer <u>Zweers</u> juicht de regeling toe. Het verschil tussen peilen 1 en 2 blijft lastig. Hij begrijpt dat er een budget is van € 2,4 miljoen voor subsidie voor particuliere maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit. Deels wordt dat gedekt door Europees geld - 50% cofinanciering en counterfinanciering - en dan kan de redenering worden gevolgd dat voor dit soort aanvragen een ruim budget aanwezig is, mits aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan en medebekostiging met Europees geld is gewaarborgd, en dat een ruimer budget dan het geringe bedrag van € 30.000 kan worden opengesteld. In het belang van milieu en duurzaamheid is het goed dat het gebruik zo veel mogelijk wordt gestimuleerd. De heer <u>Von Faber</u> deelt mee dat zijn fractie instemt met het voorstel. Wel is de voor 2018 beschikbare subsidie laag. Hij hoopt dat er ruimte is om, als de agrarische sector enthousiast reageert, niet bij € 30.001 te melden dat het budget op is. Subsidie aanvragen is slechts mogelijk voor 10% van de landbouwgrond binnen Rijnland. Wat is het beleid in Zuid-Holland en hoe werken provincie en Rijnland daar samen? Mevrouw <u>Bleyie</u> leest in artikel 2 vage teksten over "het creëren van meer waterbewustzijn". Kan dit concreet worden gemaakt? Ook wordt in de tekst gesproken over het verbeteren van de waterbodempkwaliteit. De effecten van verzilting en verdroging zijn al zo lang bekend. Wat zijn de maatregelen die voor dit geringe bedrag kunnen worden getroffen om dat tegen te gaan en waarom zijn die niet eerder toegepast? Het lijkt op de put dempen als het kalf al verdrongen is. De heer <u>Hermans</u> onderschrijft dat het stuk uitblinkt in vaagheid. De vraag rijst daarom wat er subsidiabel is. Is het budget nu € 30.000 of € 2,4 miljoen? Uit artikel 9 komt naar voren dat er veel gegevens moeten worden verstrekt om voor subsidie in aanmerking te komen. Kan dat papierwerk niet worden verminderd? Het gaat om geringe bedragen. De eis dat men lid moet zijn van de KvK is strijdig met de regel dat ook particulieren subsidie kunnen aanvragen. De heer <u>Van der Poel</u> acht het logisch dat Rijnland aanhaakt bij dit initiatief van het Noorderkwartier, maar dat is wel verwarrend voor diegenen die in Zuid-Holland wonen. Wat is er precies subsidiabel? Het betreft vaak kleine ingrepen die grote invloed hebben op	

de waterkwaliteit en hij verzoekt de subsidieaanvraag simpel in te richten. De heer <u>Van den Berg</u> heeft uit de beantwoording van de schriftelijke vragen begrepen dat € 760.000 beschikbaar is. Waar is de gehanteerde verdeelsleutel op gebaseerd? Er is door een collectief € 70.000 bijgedragen voor het aanstellen van erf- en bodemcoaches. Op welke wijze gebeurt dat? Het is belangrijk dat er een scheiding is tussen het waterschap en de partner voor de samenspraak met de agrariër. Wat is de positie van agrariërs die in Zuid-Holland wonen en gronden hebben in Noord-Holland? Zijn fractie ondersteunt het voorstel van harte. Mevrouw <u>Leewis</u> had dezelfde vragen als de commissie nu stelt. Zij vraagt de heer Van den Boogaard om op het grote scherm een sheet met gegevens te tonen waarin veel van die vragen worden beantwoord. € 30.000 lijkt heel weinig, maar 80% van de grond valt onder Hollands Noorderkwartier en slechts 8% onder Rijnland. Met partijen is nagegaan waar de agrariërs in dit gebied behoefte aan hebben. Er is één portaalloket ingericht en de ondernemer kan de aanvraag zelf invullen. Om de aanvraag in te kunnen dienen is een contravinkje nodig van een erf- en bodemcoach. Die functie wordt niet ingevuld door medewerkers van Rijnland. Het college wil deze regeling graag invoeren in het Zuid-Hollandse deel. Dat zal enige tijd duren omdat op de betreffende positie een nieuwe medewerker zich aan het inwerken is en omdat bestuurlijke samenwerking tijd neemt. Op het portaalloket staat exact opgesomd waarvoor subsidie kan worden aangevraagd. De heer <u>Van den Boogaard</u> toont het concept van het portaalloket. Op 28 mei treedt de regeling in werking. De maatregelenlijst met zaken waarvoor subsidie kan worden aangevraagd is concreet en limitatief en er wordt per onderwerp vermeld welk percentage van de kosten subsidiabel is. Hij toont een aantal voorbeelden. De agrariër bepaalt met een ervaren coach voor welke maatregelen subsidie wordt aangevraagd. Desgevraagd deelt hij mee dat het bedrijf in Noord-Holland gevestigd moet zijn om in aanmerking te komen voor de subsidie. Mevrouw <u>Bleyie</u> vraagt wat deze regeling toevoegt aan de reeds ingestelde groene en blauwe diensten. Zijn er handhavingsmogelijkheden als agrariërs hier niet aan willen? Toepassing van neonicotinoïden is per 2019 verboden. Zijn er al alternatieven bekend? Is het aanwijzen van een coach voldoende om agrariërs waterbewust te maken? Ziet het college dit als ei van Columbus om aan de kaderrichtlijn water te voldoen? Mevrouw Leewis ziet dit niet als ei van Columbus maar als een van de instrumenten die daarvoor worden ingezet. Deze subsidie is in nauwe samenwerking met partijen ingericht en het college denkt dat daarmee, met beperkte middelen, een stap kan worden gezet. Bepaalde acties zijn inmiddels verboden, zoals het uit de kas laten spoelen van gewasbeschermingsmiddelen. Volgens het credo van peen, zweep en preek wordt aandacht besteed aan voorlichting, subsidiemogelijkheden en wordt er gehandhaafd. Zij veronderstelt dat samenwerking effectiever is dan handhaving, maar dat betekent niet dat er niet wordt gehandhaafd. Sommige organisaties, zoals het LTO, roepen het schap zelfs op om dat te doen, opdat diegenen die willens en wetens de regels met voeten treden, worden aangepakt. Desgevraagd deelt de heer <u>Van den Boogaard</u> mee dat onderwaterdrainage nog niet is opengesteld omdat op dat onderwerp het beleid nog in ontwikkeling is.	
--	--

	De heer <u>Zweers</u> herinnert eraan dat in mei 2017 € 1,2 miljoen extra ter beschikking is gesteld voor cofinanciering van dit soort maatregelen. De nu voorliggende subsidieregeling geldt niet voor Zuid-Holland. Hij weet niet hoe het met de besteding van de in 2017 ingestelde regeling staat, maar suggereert om die op eenzelfde wijze in te richten als de nu voorliggende regeling. De voordelen daarvan zijn dat het Zuid-Hollandse deel gebaat is bij een even duidelijke intake en dat de mogelijkheden voor alle ingelanden gelijk worden getrokken. Mevrouw <u>Leewis</u> onderschrijft het streven naar eenduidigheid voor de buitenwereld volledig. Rijnland is 'veroordeeld' tot het betrekken van allerlei andere partijen bij subsidieregelingen omdat anders geen beroep op alle beschikbare middelen kan worden gedaan. De VV heeft bewust voor die aanpak gekozen en er is zelfs een subsidiecoördinator aangesteld om alle mogelijkheden te kunnen overzien en benutten. Zij kan zich voorstellen dat de VV op de hoogte wil worden gesteld van de uitputting en het is wellicht nuttig en nodig om een update te verzorgen. Het is niet de bedoeling dat het aanvragen van subsidie zo ingewikkeld is dat men daar om die reden van afziet. De <u>voorzitter</u> concludeert dat de commissie adviseert het onderwerp als hamerpunt voor de VV te agenderen.	
6.	Rondvraag De heer <u>Van den Berg</u> ziet op de toezeggingenlijst dat voor 30 juni zal worden gerapporteerd over de onderhandelingen met Nuon. Kan daar al eerder iets over worden gezegd? Mevrouw <u>Leewis</u> kan daar geen uitspraak over doen. De gesprekken zijn gaande. De heer <u>Van der Poel</u> vraagt er aandacht voor dat in juni én een volle agenda én een excursie op het programma staan. Mogelijk dient de excursie te worden afgelast of verkort. De heer <u>Haan</u> geeft in overweging dat dit probleem vorig jaar is opgelost door in de commissies zo veel tijd aan de inhoudelijke discussies te besteden dat de besluitvorming in de VV niet veel tijd nam. Het college zal hier vast ook nog over spreken. De heer <u>Haan</u> vraagt welke commissieleden op 7 juni a.s. de oplevering van het transportsysteem door de Haarlemmermeer bij zullen wonen.	
7.	Sluiting De <u>voorzitter</u> sluit de vergadering om 13.45 uur en deelt mee dat direct aansluitend een presentatie over BOSBO 3.0 wordt verzorgd.	
8.	Presentatie BOSBO 3.0 In de presentatie wordt beschreven langs welke route Bosbo 3.0 tot stand is gekomen. Tijdens de live-demonstratie wordt ingezoomd op de functionaliteiten van het nieuwe systeem, zodat de commissie zich een beeld kan vormen van de wijze waarop een peilbeheerder het systeem 24 uur per dag kan gebruiken voor het operationele peilbeheer. Tijdens de presentatie werden de volgende vragen gesteld en beantwoord. De heer <u>Zweers</u> vraagt op welke wijze rekening kan worden gehouden met lokale windeffecten.	

De heer <u>Van der Zwan</u> licht toe dat bij harde wind de waterhoogte bij Leidschendam 20 centimeter zou kunnen afwaaien en in Halfweg 20 centimeter kan opwaaien. Door bij Halfweg te malen kan die opwaaiing worden afgetopt. Stichtse Rijnlanden, die vrij op Rijnland afwatert, kan last hebben van windopzet waardoor de waterstand bij de sluis van Bodegraven fors kan oplopen en dat heeft gevolgen voor hun rendement. Rijnland kan dat waterschap van dienst zijn door Gouda in te zetten, zodat dat waterschap in de toekomst minder snel een maalstop in moet stellen. De heer <u>Van der Poel</u> merkt op dat een maalstop in een polder voor agrariërs verstrekende gevolgen kan hebben. De heer <u>Van der Zwan</u> deelt mee dat die wordt ingesteld in die situaties waarin de waterstanden in polder en boezem oplopen door veel neerslag. Er moet dan een belangenafweging plaatsvinden. De heer <u>Van der Poel</u> vraagt of die belangenafweging is ondergebracht in BOSBO 3.0. De heer <u>Van der Zwan</u> deelt mee dat dat niet het geval is. Op het moment dat sprake is van een afweging in het accepteren van schade is er opgeschaald. Vanwege de bestuurlijke impact is het waarschijnlijk dat het waterschapsbeleidsteam dit soort beslissingen neemt, gevoed door het WOT en informatie uit de veiligheidsregio's. Mevrouw <u>Veenhoven</u> vraagt of zich ooit een dergelijke situatie heeft voorgedaan. De heer <u>Van der Zwan</u> deelt mee dat soms een maalstop is ingesteld. Hij weet dat tijdens de Tweede Wereldoorlog extreem hoge waterstanden zijn voorgekomen omdat er te weinig brandstof voor de gemalen beschikbaar was. Mevrouw <u>Veenhoven</u> wijst erop dat weerstations van het KNMI minstens 30 kilometer uit elkaar staan. Dat is niet fijnmazig genoeg voor een exacte lokale weersverwachting. Welke metingen worden in eigen beheer uitgevoerd? Zij denkt aan grondvochtigheid, evaporatie, enz. Het schap kan dan zijn eigen weersvoorspelling opstellen. De heer <u>Van Kempen</u> deelt mee dat daar druk aan wordt gewerkt. Weerproviders maken tegenwoordig ook gebruik van satellietgegevens, maar ook dat leidt niet altijd tot een goede voorspelling. Er zijn daarom in Rijnland verdampingsmeters geïnstalleerd om de verwachtingen van weerproviders te checken en om zo veel ervaring op te doen dat Rijnland zelfstandig een verwachting kan opstellen als er geen satellietgegevens zijn. In Rijnland staan al jaren zes regenmeters en de gegevens daarvan worden altijd vergeleken met de gegevens van het KNMI. BOSBO 3.0 is een beslisondersteunend systeem, wat wil zeggen dat de peilbeheerder eindverantwoordelijk is en ook af moet gaan op zijn eigen waarneming. De heer <u>Van der Poel</u> weet dat bedrijven meer en meer gebruik maken van vochtsensoren. Die gegevens zijn interessant voor Rijnland. De heer <u>Van Kempen</u> deelt mee dat daarvan voor de operationele sturing nog geen gebruik wordt gemaakt. Data moeten worden geverifieerd en op een goede manier in het systeem worden ingebracht. Er vindt wel overleg plaats. Rijnland meet op verschillende soorten locaties - in dijken, in de grond - en er wordt onderzocht hoe die gegevens zo kunnen worden ingepast dat ze een bijdrage aan de werking van het model leveren. Hij verwacht dat binnen BOSBO 4.0 informatie van honderden extra sensoren zal worden verwerkt.	
--	--

Mevrouw <u>Veenhoven</u> wijst erop dat in heel Nederland veel partijen eigen metingen doen. Dat leidt tot big data die statistisch goed bruikbaar zijn en dat leidt tot een heel andere aanpak. De heer <u>Van der Zwan</u> meldt dat in Reeuwijk een project in participatieve monitoring loopt en dat in de Haarlemmermeer een project is gestart waarin agrariërs wordt gevraagd zoutgehaltes te meten met een sensor aan hun smartphone. Dat levert veel kennis op aan de hand waarvan Rijnland directe praktische keuzes kan maken in het maken van bypasses en op langere termijn een beeld krijgt van de klimaatverandering. Het succes van dergelijke projecten is sterk afhankelijk van de inzet van en het aantal participanten. De heer <u>Von Faber</u> vraagt hoe goed dit systeem in staat is clusterbuien te voorspellen. De heer <u>Van der Zwan</u> deelt mee dat, vergelijkbaar met 'de pluim' die het KNMI voor de langere termijn uitbrengt, Rijnland een 'kortetermijnregenpluim' opstelt, om een indruk te krijgen van welke neerslaghoeveelheden er kunnen worden verwacht. Neerslag is echter lastig voorspelbaar; soms ontwikkelen zich binnen twee uur grote en intense buien en dat is te kort om daar in het waterbeheer op te kunnen reageren. Daarnaast dragen vele partijen verantwoordelijkheid voor de capaciteitsverwerking van dat water: particulieren, gemeente en waterschap. De heer <u>Von Faber</u> vraagt of het systeem ooit in staat zal zijn clusterbuien zo vroeg te voorspellen dat er kan worden geanticipeerd en 'piekellende' wordt afgetopt. De heer <u>Van Kempen</u> kan dat niet garanderen. Er wordt gebruikgemaakt van radarinformatie en daaruit blijkt waar precies de clusterbui is gevallen, zodat van meet af aan duidelijk is waar de grootste inzet moet worden gepleegd. Die informatie kan in het systeem worden gecombineerd met de peilgegevens en dat kan dan ook het effect van verschillende scenario's berekenen - in eerste instantie op de boezem, later ook op de polders. Daarmee kan mogelijk worden voorkomen dat een maalstop moet worden ingevoerd. De heer <u>Haan</u> vult aan dat de verwerking in stedelijke gebieden sterk afhankelijk is van de capaciteit van de aanwezige rioolgemalen. Het is voorgekomen dat Rijnland bij wateroverlast in een stedelijk gebied haar peilen op orde had maar dat in de openbare ruimte onvoldoende bergings- en verwerkingscapaciteit aanwezig was. Een interessante opgave is om in een volgend BOSBO het gehele watersysteem aan elkaar te koppelen. Dan komen opnieuw belangenafwegingen in beeld. De heer <u>Van den Berg</u> stelt het op prijs dat BOSBO 3.0 binnen de tijd en binnen het budget is gerealiseerd. Een van de genoemde doelen is het beperken van energiekosten. Welke parameters worden daarbij gehanteerd? De heer <u>Van Kempen</u> deelt mee dat het nu nog niet mogelijk is de kosten inzichtelijk te maken. De inzet is gericht op optimalisatie: de boezemgemalen inzetten tegen zo laag mogelijke kosten. Als de energiemarkt informatie levert over wanneer relatief veel energie beschikbaar is kan op grond daarvan het tijdstip van malen worden bijgesteld. Het systeem is zo gebouwd dat daarvoor geen aanpassingen nodig zijn. De heer <u>Bakker</u> vraagt in hoeverre het systeem hackproof is gemaakt en of daarvoor grote	
--	--

investeringen nodig zijn. Mevrouw <u>Wieringa</u> deelt mee dat op verschillende manieren aandacht aan de beveiliging is besteed. De architecten is gevraagd het systeem zo hackproof mogelijk te maken. Binnenkort wordt het systeem daar door een externe partij op getest. Er is ook gekeken naar mogelijkheden om door een gewone inbraak bij het systeem te komen. De ontwikkelingen gaan door en dit punt houdt de aandacht. Zij verwacht niet dat grote investeringen noodzakelijk zijn. De heer <u>Bakker</u> vraagt of alle software opnieuw is geschreven en of dat bij de versie 4.0 ook weer moet gebeuren. Mevrouw <u>Wieringa</u> licht toe dat in BOSBO 3.0 de bewezen technologie, het CAW-systeem, is gehandhaafd. Daarbovenop is het nieuwe model geplaatst, en dat is zo ingericht dat nieuwe elementen daarin eenvoudig kunnen worden ondergebracht. Het is een flexibel systeem. De heer <u>Von Faber</u> heeft tijdens de presentatie voor zichzelf een SWOT bijgehouden. Hij heeft nog punten weinig genoteerd onder zwaktes en bedreigingen. Welke onderkennen de presentatoren? Mevrouw <u>Wieringa</u> somt de volgende op: onvoorspelbaarheid van het weer; sterkte van de dijken; uitval van het systeem. Er is een uitwijksysteem in Delft geïnstalleerd. De heer <u>Schols</u> vraagt of er met WiFi wordt gewerkt. De heer <u>Van Kempen</u> deelt mee dat zo veel mogelijk gebruik van vaste lijnen wordt gemaakt. Veel meetpunten werken met GPRS, maar wel binnen het Rijnlanddomein. LoRa kan veel, maar kan ook heel veel niet. Rijnland stelt zich vooralsnog terughoudend op. De heer <u>Zweers</u> vraagt of peilbesluiten per direct in het systeem worden ingevoerd. De heer <u>Van Kempen</u> deelt mee dat dat na interne verwerking van het besluit plaatsvindt. De heer <u>Bakker</u> nodigt het team uit om later een presentatie te verzorgen over wat hij ziet als het vervolg. In de VV is vastgesteld dat de boezemcapaciteit de komende jaren goed op orde is, maar dat de poldercapaciteit onvoldoende is om heftige buien de baas te kunnen. In de optimalisatie in dit systeem is 2 miljoen m³ extra buffercapaciteit gecreëerd en diensengevolge kan met een kleinere capaciteit worden volstaan. Hij hoopt dat over een paar jaar kan worden aangetoond dat dat ook voor de polders geldt.	
--	--